

Konzorcij strokovnih gimnazij

Posodobitev gimnazijskih programov 2008–2014 v strokovnih gimnazijah

Poročilo

1

September 2014

Za Konzorcij strokovnih gimnazij:

Vida Vidmar

Vodja Konzorcija strokovnih gimnazij:

Silvester Tratar

Kazalo

Posodobitev gimnazijskih programov 2008–2014 v strokovnih gimnazijah	1
POVZETEK	3
1. UVOD.....	4
Slika spodaj: Struktura vodenja in uvajanja posodobitev	5
1. 1 Upravni odbor Konzorcija strokovnih gimnazij (UO KSG)	5
1. 2 Ekspertna skupina za šolske razvojne time (ES ŠRT).....	6
1. 3 Ekspertna skupina za šolske razvojne projekte (ES ŠRP).....	6
1. 4 Delovne skupine Konzorcija strokovnih gimnazij (DS KSG)	7
1. 5 Vodstvo Konzorcija strokovnih gimnazij (KSG).....	8
DOSEŽKI PROJEKTA – KAZALNIKI 2014.....	9

POVZETEK

V poročilu predstavljamo kazalnike za projekt Posodobitev gimnazijskih programov 2008–2014, ki so nastali v tem obdobju. Kazalniki projekta so kvalitativni in kvantitativni. O izvajanju in uresničevanju posodobitvenih načrtov, ki so del letnega delovnega načrta, poroča vsaka partnerska šola (Šolski razvojni tim – ŠRT) posebej po trimesečjih, medtem ko Ekspertna skupina za šolske razvojne timе (ES ŠRT) opravi notranjo evalvacijo in poroča vodstvu KSG. Omenjena skupina je pripravila tudi Navodila za evalvacijo dosežkov projekta 2008–2014, ki jih je vsaka partnerska šola poslala do 15. 3. 2014.

Poročanje posameznih šol o izvajanju šolskih razvojnih projektov (ŠRP) je potekalo enako. Šolski projektni timi za razvojne projekte (interni razpis KSG 2009, 2011 in 2012) so poročali o izvajanju vseh 40 eno- ali večletnih projektov. Poročila je evalvirala Ekspertna skupina za šolske razvojne projekte (ES ŠRP). Skrbnik posameznega projekta je poročal vsake tri mesece, ES ŠRP je oddala skupno poročilo enkrat letno. Prav tako je postavila kriterije za izbor najboljših projektov za Festival primerov dobrih praks 2012, za Zbornik 2010/11 (8 projektov) in za Zbornik 2012–2014 (17 projektov). Enega smo izdali 2012, drugega 2014. Primere, ki so objavljeni v Zbornikih, je recenzirala svetovalka ZRSŠ dr. Zora Rutar Ilc.

V šolskem letu 2012/13 smo uspešno prenesli nekatere rezultate projekta OUTJ II (2011–2013), vodja svetovalka ZRSŠ Katja Pavlič Škerjanc, ki vodi tudi OUTJ III 2013–2015, na Ekspertno skupino za jezik stroke, ki je v šolskem letu 2013/14 napredovala do take mere, da imamo po šolah organiziranih 9 timov za razvoj jezika stroke (slovenščina, tuji jeziki).

Predmetne razvojne skupine za umetniške gimnazije (PRS UG), elektrotehniko (PRS ELE) in računalništvo (PRS RAČ) so napisale, preverile in ocenile didaktične materiale, ki so v dveh priročnikih Posodobitev gimnazijskih programov za tehniške in umetniške gimnazije (september 2014). Oba priročnika sta strokovno pregledala strokovnjaka Univerze v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko, dr. A. R. Sinigoj in Univerze v Mariboru, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, dr. A. Taranenko.

1. UVOD

Sprotna analiza dosedanjega dela Konzorcija strokovnih gimnazij (KSG) kaže, da so se šole različno lotevale neke vrste (samo)evalvacije. Vodstvo KSG in UO KSG je z ekspertnimi skupinami za šolske razvojne time in šolske razvojne projekte sproti spremljalo uvajanje posodobitev, predlagalo načine evalvacije po šolah in pripravljalo predloge za kvalitativne in kvantitativne merilnike rezultatov (kazalnikov) po posameznih šolah.

Za izvedbo obsežnih ciljev, ki jih pred KSG postavlja posodobitev gimnazij (posodobljeni učni načrti 2018), smo potrebovali sodelavce iz vseh šol, članic KSG. Konzorcij se je v prijavi na razpis Posodobitev gimnazijskih programov 2008–2014 zavezal, da bo zasledoval zlasti dva cilja:

1. uvedba posodobljenih učnih načrtov splošnoizobraževalnih in strokovnih predmetov:
 - o uvajanje posodobitev na šolah s pomočjo šolskih razvojnih timov (ŠRT, 28 od 32 partnerskih šol),
 - o uvajanje posodobitev predmetov prek strokovnih aktivov (SA) – zlasti strokovnih predmetov (umetniških, tehniških, npr. ELE, RAČ),
2. posodobitev načrtovanja in izvajanja kurikulov strokovnih gimnazij z izvajanjem šolskih razvojnih projektov (na vsaki partnerski šoli po enega za razvoj posameznih ključnih kompetenc).

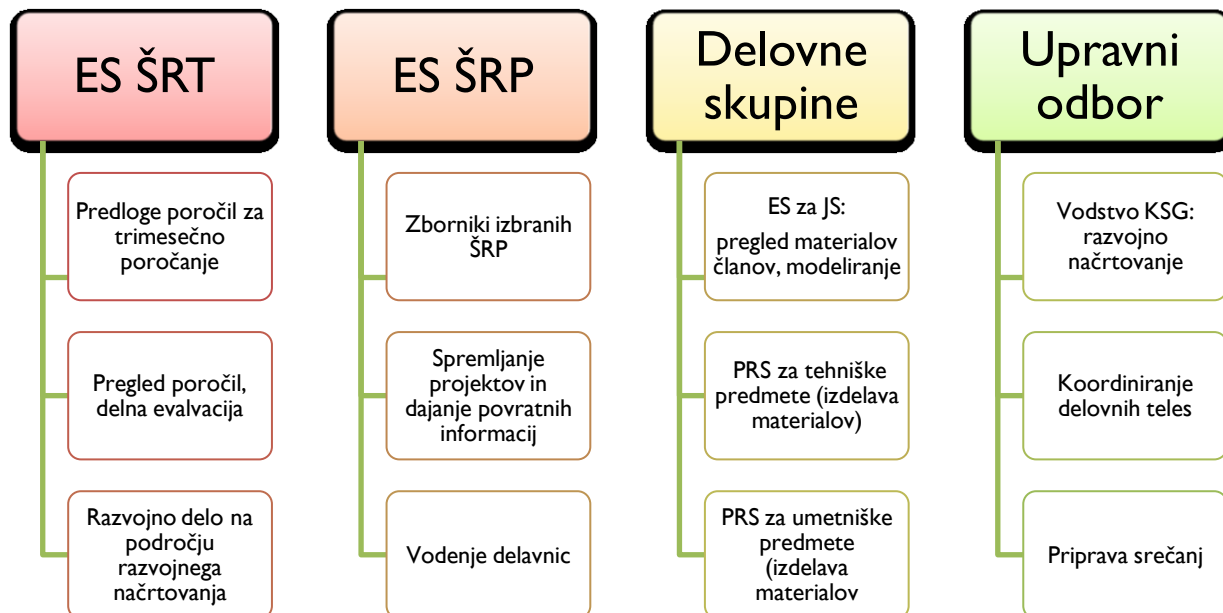
Na osnovi prijave projekta na osnovi Javnega razpisa za posodobitev gimnazijskih programov (4. 4. 2008) v smo projektu dosegli in presegli še naslednje rezultate:

1. načrtno in sistematično izmenjavo prenosljivih izkušenj šol in učiteljev, ki se materializira v:
 - a. didaktičnih priporočilih za izvajanje učnega procesa po posodobljenih načrtih (primeri dobrih praks in šolskih razvojnih projektov – Zbornik 2012, 2014);
 - b. učnih gradivih za izvajanje učnega procesa po posodobljenih učnih načrtih (sprotne priprave, priprave na sodelovalno poučevanje, priročniki ipd.);
 - c. priporočilih za načrtovanje in izvajanje novih strategij, zlasti kurikularnih povezav in timskega poučevanja;
 - d. uvajanju vseh splošnih (in deloma specifičnih) kompetenc z medpredmetnimi povezavami na šolah;
 - e. izvedbenih kurikulih posameznih predmetnih področij (letna poročila posameznih strokovnih aktivov);
 - f. priporočilih za načrtovanje in uvedbo fleksibilnega kurikula, predstavitve najboljših primerov gradiv na festivalu primerov dobrih praks;
2. povečane kompetence šol in učiteljev za izvajanje posodobitev na ravni predmetov in kurikula (vključenost učiteljev v izobraževanja v okviru ZRSŠ in KSG), ki smo ga spremljali po dogovoru z ZRSŠ (sklici ZRSŠ v okviru njihovega projekta prenove gimnazijskih programov so veljali kot sklici za izobraževanja KSG).

Ko se je pojavilo vprašanje spremljave lastnega dela šol (vsebinska poročila kot kazalniki), da bi imela taka poročila vrednost za posamezno šolo in bi se rezultati ene šole širili med članicami KSG, smo ustanovili delovne in ekspertne skupine. Strukturo KSG smo dograjevali zaradi dodatnih nalog, ki so se izkazale za potrebne.

Struktura Konzorcija strokovni gimnazij (KSG) se je izkazala kot primerna oblika, da smo lahko vključili v razvojno delo, večanje avtonomije šole in odločanje o strateških usmeritvah strokovne gimnazije čim več učiteljev praktikov, ki so v vsakodnevnem delu z dijaki sproti analizirali, raziskovali in ugotavljali potrebe posameznih strokovnih gimnazij in svojih dijakov.

Slika spodaj: Struktura vodenja in uvajanja posodobitev

Zaradi sprotne analize dela in evalvacije po posameznih področjih se je struktura KSG popravljala, razvijala in uravnavala glede na potrebe in izzive posameznih šol. Ugotavljamo, da bi bilo za pravo evalvacijo potrebno usposobiti učitelje za to področje, koristna bi bila pomoč strokovnjakov s tega področja. Kljub temu se struktura kaže kot dovolj dobra za nadaljnje razvojno delo KSG, mogoče v perspektivi 2014–2020.

1. 1 Upravni odbor Konzorcija strokovnih gimnazij (UO KSG)

UO je sestavljen iz ravnateljev partnerskih šol KSG po načelu enakopravne zastopanosti vseh smeri gimnazij (trije člani iz tehniških gimnazij: vodja KSG Silvester Tratar, Vegova Ljubljana, Irena Srša Žnidaršič, SERŠ Maribor, Boris Plut ŠC Novo mesto, trije člani iz umetniških gimnazij: Alojz Pluško, Srednja vzgojiteljska in gimnazija Ljubljana, Gregor Markelj, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana, Rajmund Valcl, ŠC Velenje, in dva iz ekonomskih gimnazij: Mirjam Bizjak, Gimnazija F. Prešerna Kranj, Bernarda Marčeta, Srednja ekonomska šola in gimnazija Celje). UO spremlja in deloma evalvira delo vodstva KSG, sprejema finančni in strateški načrt dela celotnega KSG, skrbi za razvoj strokovnih gimnazij. Vodstvo KSG pripravi načrte dela posameznih delovnih skupin, poročila, spremlja delo ekspertnih in delovnih skupin, sodeluje z ZRSŠ, skrbi, da se izvajajo naloge projekta, postavlja razvojne smernice skupaj s partnerji (priporočila univerz, ZRSŠ, izsledki in priporočila ostalih projektov).

1. 2 Ekspertna skupina za šolske razvojne time (ES ŠRT)

Ekspertna skupina za ŠRT pod vodstvom in v koordinaciji koordinatorice projekta Vide Vidmar (3 članice: Tanja Ahčin, Gimnazija F. P. Kranj, Jelka Oder, ŠC Velenje, Simona Pustavrh, ŠC Novo mesto) je spremljala in pregledala posodobitvene načrte in poročila, oddala poročila vodstvu KSG. Hkrati je šole opozarjala na pomanjkljivosti, dajala povratno informacijo, skrbela za enotnost poročanja in izvajanja posodobitev, pripravljala priporočila in smernice za nadaljnje delo ŠRT in šol na področju izvedbenega kurikula šol (IK). Posebej je pripravila predlogo letnega delovnega načrta šol z vključenim posodobitvenim načrtom, ki naj postane stalnica šolskega razvojnega načrtovanja tudi po končanem projektu. Pripravljala je seminarje za pripravo LDN za vse ravnatelje in vodje ŠRT na šolah, vključenih v KSG, sodelovala z UO. Ob podpori strokovnega izobraževanja v okviru izobraževanj ZRSŠ je dajala smernice razvoja in skrbela za usklajeno delovanje vseh ŠRT-jev na partnerskih šolah.

Priporočila ES ŠRT so se navezovala na **sistematično izmenjavo prenosljivih izkušenj šol in učiteljev na osnovi pregledanih prilog poročil šolskih razvojnih timov (ŠRT) na posameznih šolah. Predlogi:**

- prenos praktičnih primerov (gradiv, priprav, izročkov, ki so priloge poročil ŠRT) s preizkušanjem na drugih šolah podobne usmeritve,
- izdajo gradiv vsaj v elektronski obliki na spletnih straneh KSG.

Podprla je s predlog vodstva KSG, da se:

- oblikujejo priročniki in zborniki po posameznih šolah z materiali, ki so nastali na šolah v preteklem obdobju.

1. 3 Ekspertna skupina za šolske razvojne projekte (ES ŠRP)

Ekspertna skupina za šolske razvojne projekte (7 članov: Matej Kamin, SC Novo mesto, Sonja Krapež, Vegova Ljubljana, Darja Marjanović, Andreja Rajh, SEŠ Maribor, Peter Rau, Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana, Vesna Trančar, ŠC Ptuj, Nastja Valentinčič Al Bukhari, SC Nova Gorica; do lani še Adrijana Špacapan, ŠC Nova Gorica) je razpisala šolske razvojne projekte decembra 2009 za obdobje 2010–2011, decembra 2010 (za obdobje 2011–2013), decembra 2011 (za obdobje 2012–2014). Svetovala je šolam pri prijavih, ocenila prijave po predlaganih kriterijih in izbrala 17 prispelih projektov za obdobje 2010–2011, 25 projektov za obdobje 2011–2013 in 26 projektov za obdobje 2012–2014. Skupino je za delo usposobila Katja Pavlič Škerjanc, svetovalka ZRSŠ. Delo skupine je vodila in koordinirala Vida Vidmar. Pri tem so sodelovale vse šole vsaj z enim projektom. ES ŠRP je spremljala in evalvirala ŠRP za leto 2011/2012. Izdelala je predlog za objavo najboljših projektov 2010–2011 v zborniku (8 projektov) in sodelovala pri pripravi, urejanju in izdaji Zbornika šolskih razvojnih projektov 2010/11 (izšel septembra 2012). Izbrala je najboljše projekte in didaktične materiale, ki so nastali v projektih 2011/12 za predstavitev na Festivalu primerov dobrih praks (september 2012). Spremljala je šolske projektne time pri prijavih na seminar, sodelovala pri oblikovanju Festivala in moderirala predstavitve šol na samem Festivalu primerov dobrih praks. Do

avgusta 2014 je spremlja 26 šolskih razvojnih projektov, ki pomenijo resnično spremembo v razmišljanju, razvojni usmerjenosti in delovanju strokovnih gimnazij.

Priporočila ES ŠRT predvidevajo:

- poenotenje ravni in kvalitete razvojnih projektov, ki so na različnih ravneh;
- usposabljanje spremljevalcev projektov, ker imajo premalo znanja za recenzijo in evalvacijo posameznega projekta;
- dopolnitve didaktičnih priporočil za prenos na druge podobne šole;
- poenotenje zapisov gradiv s pomočjo predlogov predmetnih razvojnih skupin (PRS) pri ZRSŠ za izdajo Zbornika 2012–2014.

Skupina je do konca projekta 2014:

- usmerjala in spremljala projekte s strani vsakega skrbnika, tako da bo lahko sledila nadgradnja dela z ustrežno stopnjo evalvacije na višji ravni (višanje ravni dosedanjega dela oz. njegovo nadgrajevanje, s tem pa postavitve vseh projektov in šol na višjo raven);
- pripravila Zbornik ŠRP 2012–2014 skupaj z vodstvom KSG (izšel septembra 2014);
- zbirala gradiva za Zaključno konferenco PG (30. 9 in 1. 10. 2014).

1. 4 Delovne skupine Konzorcija strokovnih gimnazij (DS KSG)

Delovne skupine (DS) smo ustanovili za posamezna predmetna področja z namenom pregledovanja gradiv, ki so jih šolski razvojni timi na posamezni šoli (ŠRT) izbrali kot najboljše za neko obdobje poročanja (do tri priloge k vsakemu poročilu). DS so bile ustanovljene za področje družboslovja (SLO PSI ZGO GEO ŠVZ), naravoslovja (KEM, BIO, FIZ, MAT), tujih jezikov (ANG, NEM, ŠPAN, FRAN), za strokovna področja (umetniški predmeti, ekonomski predmeti, biotehnologija, elektrotehnika, računalništvo, gradbeništvo). Sodelovalo je 40 učiteljev v 7 skupinah (iz vseh šol partneric), ki so se srečevali trikrat letno. V glavnem so delovne skupine pregledale načrte strokovnih aktivov za svoje področje in spremljale razvojni načrt po prilogah na način ocenjevanja in pregledovanja gradiv (priprav za medpredmetno povezovanje, sodelovalno poučevanje in izročkov za dijake) in izmed prispelih 90 prilog v posameznem poročevalskem obdobju (tri poročanja) izbrale dve najboljši. Ob koncu leta smo izmed najboljših dveh izbrali še eno, ki se je predstavila na Festivalu dobrih praks v okviru KSG ali ZRSŠ.

Delovne skupine za predmetna področja so ocenjevale priloge PoN za 2011/12 (načrte strokovnih aktivov /SA/), pregledale priloge poročil ŠRT (sprotne priprave, priprave na medpredmetno sodelovanje) za posamezno obdobje po posameznih predmetnih področjih in poročale na spletnem delovnem mestu posamezne skupine. Sodelovale so tudi s PRS-i v okviru ZRSŠ in pri pripravi

strokovnih podlag za poročanje SA. Seminarja za vodje PRS-ov dr. Amalije Žakelj in seminarja o Kazalnikih posodobitev v novih učnih načrtih (UN) mag. Marjete Borstner so se udeležili vsi člani DS. DS so se vključevale v izobraževanja in pregled poročil e-ŠRT-jev v okviru sodelovanja s projektom E-šolstvo; spremljale razvoj digitalne kompetence pri vseh predmetih kot prioritete naloge 2011/12.

V šolskem letu 2012 /13 je vodstvo KSG nekatere člane DS povabilo k sodelovanju v novoustanovljenih PRS-ih za predmetna področja elektrotehnike, računalništva in umetniških predmetov. V okviru sodelovanja z ZRSŠ so nastala nova didaktična gradiva in materiali, ki naj povežejo splošne in strokovne predmete v strokovnih gimnazijah. Izdali smo jih v dveh priročnikih.

Preoblikovanje DS je potekalo tudi tako, da so nekatere člane povabili v Ekspertno skupino za jezik stroke (28 učiteljev slovenskega in tujih jezikov – povezava med splošnimi in strokovnimi predmeti), ker bi radi spodbudili tako sodelovanje. Po predlogu naših partnerjev in na pobudo vodje projekta Obogateno učenje tujih jezikov II (OUTJ II) so se odločili, da preizkusijo prenos znanj s področja obogatene učenja tujih jezikov na člane Ekspertne skupine za jezik stroke (ES JS). Tako sodelovanje prinaša nove podlage za pripravo gradiv s tega področja. Trenutno se skupina intenzivno pripravlja, da bo lahko prenesla znanje na ostale člane svojih kolektivov (9 timov), razširila delovanje na svojih šolah in sodelovala na Zaključni konferenci s predstavitvami svojega dela v preteklih dveh letih. Člani na svojih šolah oblikujejo šolske time med strokovnimi predmeti in jezikom stroke (gradiva in didaktične priprave), pripravljajo podlage za dodatna gradiva do konca projekta 2014.

1. 5 Vodstvo Konzorcija strokovnih gimnazij (KSG)

Konzorcij je vodil Silvester Tratar, ravnatelj Vegove Ljubljana, ki je hkrati vodja Upravnega odbora Konzorcija strokovnih gimnazij (UO KSG). Skupaj s skrbnicama dr. Amalijo Žakelj in mag. Marjeto Borstner je koordiniral delovanje PRS za UG in ELE/RAČ. Vsebinsko so pomagali strokovnjaki iz Univerze v Ljubljani (izr. prof. dr. Anton Rafael Sinigoj, Fakulteta za elektrotehniko) in Univerze v Mariboru (doc. dr. Andrej Taranenko, Fakulteta za matematiko in naravoslovje), obe skrbnici in tudi koordinatorica projekta Vida Vidmar.

Vse skupine (ES ŠRT, ES ŠRP, ES JS) je koordinirala in vodila Vida Vidmar, koordinatorica projekta. Skupaj z UO KSG, ekspertnimi in ostalimi skupinami je bila Vida Vidmar odgovorna za vsebinsko vodenje projekta Posodobitev gimnazijskih programov v strokovnih gimnazijah. Kot članica Strateškega sveta pri ZRSŠ 2010–2013 (vodila: dr. Tanja Rupnik Vec) je sodelovala pri pripravi delavnic za ŠRT-je v skupnem izobraževanju ZRSŠ in KSG. Skupaj z ZRSŠ je koordinirala skupna izobraževanja KSG in ZRSŠ za različne skupine od 2009 do 2013. Prav tako je bila odgovorna za vsebino spletnega portala: www.ksg.edus.si in pripravo Zaključne konference PG KSG v Portorožu.

Tajnica KSG je bila Marjeta Golob, ki zbiralala poročila in skrbela za urejenost dokumentacije KSG.

Nataša Novak in Radmila Jakac sta skrbeli za računovodski del projekta.

DOSEŽKI PROJEKTA – KAZALNIKI 2014

V obdobju 2008–2014 med posebne dosežke štejemo:

1. Število **ustanovljenih šolskih razvojnih timov** (ŠRT na vseh šolah) kot razvojnih organov, ki aktivno organizirajo delavnice in pripravljajo kolektive na pot učečih se skupnosti, aktivno sodelujejo pri razvoju šol in njihovi usmerjenosti (pisanje posodobitvenih načrtov in sodelovanje z vodstvi pri pisanju letnih delovnih načrtov).
2. Poročila šolskih razvojnih timov s primeri dobrih praks vpeljuje posodobljenih učnih načrtov na posameznih šolah partnericah (glej poročila ŠRT za posamezno šolo in priloge).
3. Število končnih poročil ŠRT-jev za vsako šolsko leto posebej s poročili o **uvajanju posodobitev prek strokovnih aktivov, z didaktičnimi priporočili** za uvajanje posodobitev po posameznih strokovnih aktivih s prilogami primerov dobrih praks.
4. Publikacija **Prenova gimnazijskih programov 2008–2014, samoevalvacija ŠRT-jev** (september 2014).
5. Število projektov na posameznih šolah partnericah za razvoj različnih kompetenc (npr. razvoj kompetence učenje učenja), metod in strategij poučevanja (medpredmetno povezovanje, kurikularne povezave, fleksibilni kurikula).
6. Število in **kakovost (večletnih) razvojnih projektov 2010–2014** (glej **Zbornik 2010/11 in Zbornik 2012–2014**). Skupno število projektov do konca projekta 2014 je 48 (32/28 projektov partnerskih šol), nanašajoč se na kompetence in fleksibilnost kurikula.
7. Organizacijsko strukturo KSG z **različnimi delovnimi telesi** (UO KSG), delovnimi skupinami (delovne skupine za posamezne predmete, **PRS-i**) in **ekspertnimi skupinami** (ES ŠRT, ES ŠRP, ES JS) katerih ⁹ člani prihajajo iz vseh partnerskih šol. Na ta način je vodstvo KSG povezano na različne načine s partnerskimi šolami in vse šole čutijo projekt Posodobljanja gimnazijskih programov kot svojega.
8. Organizacijsko strukturo KSG z vključenostjo vseh strokovnih gimnazij s pomočjo šolskih razvojnih timov in ravnateljev – **letne skupščine**.
9. **Organizacijo izmenjave primerov dobrih praks** v delovnih skupinah KSG, ekspertnih skupinah, na različnih delavnicah.
10. **Organizacijo dveh večjih Festivalov primerov dobrih praks 2009 in 2012** s primeri dobrih praks, ki so bili izbrani v delovnih in ekspertnih skupinah KSG in ob **sodelovanju skrbnic ZRSŠ** za ŠRT.
11. **Organizacija skupnih izobraževanj z ZRSŠ in sodelovanje skrbnic ZRSŠ** s posameznimi ŠRT-ji regionalno in posamezno (na vsaki partnerski šoli posebej).
12. **Pisanje didaktičnih materialov za strokovne predmete** v PRS za UG in ELE/RAČ in izdaja dveh priročnikov **Prenova gimnazijskih programov v tehniških in umetniških gimnazijah** (september 2014).
13. Izdaja **Zbornika razvojnih projektov 2010/11** (september 2012) in **Zbornika ŠRP 2012–2014** (september 2014).
14. Izvedba delavnic ES ŠRT (2012) za vključevanje posodobitvenih načrtov v posamezne letne delovne načrte šol – **struktura razvojnega in letnega načrtovanja (tudi v elektronski obliki)**.
15. **Uveljavitev ŠRT-jev kot posebnih razvojnih teles** na vsaki šoli, ki naj bodo v pomoč vodstvu šole.
16. **Izvedba Zaključne konference projekta Posodobitev gimnazijskih programov 2008–2014**.
17. **Uveljavitev projektov (ŠRP)** na posamezni šoli za razvojna vprašanja po posameznih področjih.